

G. I.: - Történt-e változás a szolgáltatásban, ill. hogy pontos legyek, azt természetesen tudom, hogy néhány kisebb könyvtárban csökkent a nyitva tartási napok, órák száma. Az érdekel, hogy minek alapján döntöttél a csökkentés mellett, volt-e valamiféle koncepció az egész régiót illetően.

T. Á.: - Nem szeretem a szemforgatást, a koncepció az volt, hogy figyelembe vettem a főigazgató helyettes javaslatát, amelyből világosan kiolvasható, hogy milyen forgalmú könyvtárban jelen körülmények között mennyi a „jogos” nyitva tartási idő. A csökkentés durvábban a II. kerületet érintette, itt két egységben heti két napra, egyben pedig heti három napra csökkent a nyitva tartás. A XII. kerületben már nem lehetett csökkenteni, miután tavaly az utolsó kisebb fiók is bezárt. A III. kerület könyvtáraiban alig van változás. Persze a létszám ezen túl is csökkent, bár azt is mondhatnám, szerencsénk volt, mert a területről hárman is nyugdíjba mentek, így a ránk kirótt bérmegetakarítást könnyebben „ki tudtuk gazdálkodni”. Egyébként pedig egyik egységben sem változott a feladat, a szolgáltatás, az a szerény kívánságunk, hogy az eddigiek szerint működjenek. Ez nem jelenti azt, hogy ez így is lesz, mert ahol csak kétszer nyitunk ki egy héten, ott nem lesz napilap, lemondtam a folyóiratokat is, és hogy őszinte legyek, könyvet alig kapnak. Most még élnek, de ha nem iratkozhat be másik könyvtárba is az olvasó, akkor alig hiszem, hogy maradnak a „végeken”. Ha a 250, vagy akárhány forintjukért több tízezer kötetből is válogathatnak, meg néha új könyvet is kölcsönözhetnek - oda fognak menni. Ha ez a kiválasztott könyvtár nálunk mondjuk a II. kerületi Török utca lesz, akkor ott még levegőt sem kapnak az olvasókkal együtt a könyvtárosok sem. Ez persze nem feltétlenül régió probléma, hiszen a Török utcai könyvtár zsúfolt volt már a nyitás után hamarosan. De azért jó lenne, ha a II. és a XII. kerület összefogna (esetleg a régió kívüli I. kerülettel is szövetkezne) és a Moszkva tér környékén építene egy megfelelő nagyságú könyvtárat. Ezt nem is tartom reménytelennek...

G. I.: - Összecseng ezzel a következő kérdésem - hogyan reagáltak a kerületek, volt-e konfliktus, segítenek-e megfelelően, vagy legalább úgy, mint azelőtt?

T. Á.: - Amikor régió igazgató lettem, levélben bejelentkeztem a polgármestereknek. Erre nem reagáltak, az az érzésem, hogy részben tartottak/tartanak a régióktól, másrészt sok gondjuk, bajuk van, nemigen émek rá a könyvtárakkal foglalkozni. Ez azonban csak a külsőség. A lényegét tekintve - kaptunk támogatást. Szerintem a II. kerület csinálta legjobban, megpályáztatta a rendelkezésükre álló, kulturális irányultságú pénzt, és így az idén is kaptunk 600 ezer forintot. A III. kerület végre döntött Békásmegyer ügyében, lesz megfelelő helyiség a két eddigi, különálló felnőtt és gyermekkönyvtár

helyett. Az eddigi drága bérleti díjat „kiváltja” az önkormányzat, és a felújításhoz is ad 2 millió forintot. A XII. kerület 130 ezer forinttal járult hozzá a könyvtár működéséhez, bár ők kissé gyanakvóak atekintetben, hogy ezt a pénzt a XII. kerületre fordítjuk majd. Más esetben is törődnek a könyvtárakkal, a II. kerületi polgármester például nagyon zokon vette a nyitva tartási idő csökkentését, nem is akar beletörődni, keresi a megoldást.

G. I.: - Nagyon sokszor és sokan panaszkodtak a könyvtárak közül arra, hogy nincsenek információik, alig tudnak arról, hogy mi történik az egyes könyvtárakban, mit csinálnak a szomszéd várban. Változott-e megítélésed szerint a helyzet?

T. Á.: - Az információ áramlás nem valószínű, hogy jobb lett. Próbálok ugyan havonta vezetői értekezletet tartani, de ez sem sikerül mindig. Marad a telefon, amit ráadásul mi fizetünk - na, képzelheted. Igyekszem megbeszélni a dolgokat, de sokszor érzem azt, hogy kicsúsznak a kezemből a könyvtárak. Nagyon sok a hozzám tartozó egység száma, s belátom, nem tudok eleget foglalkozni velük. Egyszerűen nincs időm, hogy rendszeresen látogassam a könyvtárakat, pedig igyekszem. Jelenleg ez nyomaszt a legjobban.

G. I.: - Nagyon sok mindenről beszélünk, de az egyik legfontosabb dologról nem. A tavalyi interjúban - szerintem nagyon szimpatikusan - mondtad el, hogy milyen fontos a munkatársak megismerése, hogy fel kell mérni kvalitásukat, számolni kell egyéniségükkel. Most jóval több munkatárssal dolgozol. Képes vagy-e az elveidet megtartva „létezni” ezen a téren?

T. Á.: - Rengeteget dolgoztunk az elmúlt időben (is), a III. kerületben leltározás zajlott, ez hozzásegített ahhoz, hogy megismerjem a kollégákat. Jelenleg az a legfőbb gondom, hogy minden ponton álljon valaki, menjen a munka. Őszintén szólva, én úgy kerültem az új funkcióba, hogy ki voltak osztva a fontosabb feladatok, a megbízásokon régen megszáradt a tinta. Nem azt akarom ezzel mondani, hogy a döntéshozók rosszul döntöttek, de én még nem igazán tudtam megcsillogtatni hozzáértésemet. Úgy gondolom, hogy a hangot sikerült megtalálnom a kollégákkal, készségesen segítettek a közös munkákban, küzdenek a forgalommal. Még folyik az ismerkedés...

G. I.: - Van-e kimutatható „haszna” a régióknak?

T. Á.: - Van. Ez elsősorban a bérgazdálkodásra vonatkozik. Sokkal könnyebb ekkora tömegből osztani, így lehetett kiegyenlíteni a III. kerületiek bérlemaradását is. Lehetőségem van a személyzet „mozgatására” is, könnyebben tudok kritikus időszakban átmenetileg áthelyezni kollégákat, így nem kell bezárni néhány napos betegség idejére a könyvtárakat. Visszatérve a leltározásra, azt is csak így tudtuk megoldani gyorsan és flottul, hogy a régió valamennyi munkatársát mozgósítottam.

Szeretnék többet, jókat mondani, de pillanatnyilag nem tudok. Bizakodva nézek a közös szervezés felé, de nincsenek például megfelelő gépeink (ill. csak a III. kerületben van), és még ki kell alakítani a személyi feltételeket is.

Gyertek vissza később...

Gujgiczter Imréné

Ez a beszélgetés lényegében a kezdetét jelenti annak a tervezett interjúorozatnak, amely - elképzeléseink szerint - a régiók szervezeti megvalósulását, az ott folyó érdemi munkát mutatja majd be. Ennek megfelelően egy-egy régióra többször visszatérünk, a kérdéskörök tematikájának megfelelően. Szándékunkban áll - a régióigazgatók mellett - más munkatársakat is megkérdezni; ugyanakkor örömmel közöljük (elvárjuk?) a remélhetőleg „tömegesen érkező” írásbeli reagálásokat is.

(Szerkesztőség)

Az illusztrációk a könyvtári propaganda „hőskorát idézik...

A FEJLESZTÉS FŐBB TERÜLETEI A FŐVÁROSI SZABÓ ERVIN KÖNYVTÁRBAN (2. rész)

2.. Számítástechnikai fejlesztések

Jelenleg a következőképpen fogalmazhatjuk meg könyvtárunk számítástechnikai célkitűzését: a FSZEK valamennyi egységére kiterjedő, egységes, integrált, automatizált könyvtári rendszer kiépítése. Ez azt jelenti, hogy központilag felépített adatbázisra épül a könyvtári hálózat minden könyvtártechnológiai művelete a beszerzéstől a kölcsönzésig, s a technikai munkáknak mind a manuális, mind a gépesített elemei maximálisan központosítva vannak. Az alkalmazott könyvtári rendszer képes más, hazai és nemzetközi rendszerekkel való kommunikációra és adatcserére.

Egy ilyen könyvtári rendszer megvásárlására a FSZEK-nek soha nem álltak rendelkezésre a szükséges anyagiak. Így az elé az alternatíva elé került, hogy vagy boldogabb időnkig elodázza a fejlesztést, vagy a kockázatosabb és nehezebb utat választja: saját fejlesztésbe kezd. Az igények szorítására a második irányban indultunk el. Jelenleg ott tartunk, hogy rendelkezésünkre áll egy integrált rendszer szoftverjéből a katalógizálási alrendszer, s folyamatban van a kölcsönzési és beszerzési alrendszer kidolgozása. Ezek az alrendszerek képesek egy-egy kisebb-nagyobb könyvtárban -beleértve a Központi Könyvtárat is- integrált, minden könyvtári funkcióra kiterjedő, lokális hálózatot képező rend-

szerként működni, s nincs akadálya annak sem, hogy megfelelő fejlesztésekkel kapcsolódjanak egymáshoz, illetve a Központi Könyvtárban működő rendszerhez. Lehetőség nyílik így arra, hogy a számítástechnika és telekommunikáció segítségével messzemenően központosítsuk a feldolgozó és adminisztrációs munkákat, s tehermentesítsük alóluk a hálózati tagkönyvtárakat. A kérdés továbbra is nyitott: folytassuk-e a megkezdett utat, vagy pedig válasszunk egy megfelelő rendszert a gazdag piaci kínálatból, s azt alkalmazzuk a hálózat egészében? Mind a két esetben igen jelentős összegeket kell fordítani a megfelelő szoftver beszerzésére, folyamatos karbantartására és a szükséges számítástechnikai és telekommunikációs eszközök beszerzésére, fenntartására és folyamatos felújítására.

Mindent egybevetve az az álláspontunk alakult ki, hogy mielőtt komolyan fontolóra vennénk egy külföldi könyvtári szoftver beszerzését (ennek költségei hálózati méretekben 100 millió nagyságrendben mozognak), célszerű a több mint 100 hazai közművelődési és más könyvtár közös vállalkozásaként indult, TEXTLIB elnevezésű, integrált könyvtári rendszer fejlesztésének befejezése és használatba vétele. E mellett nem csak a forráshiány szól, hanem az is, hogy a rendszer formálását messzemenően a saját igényeinkhez igazíthatjuk és

a fejlesztésben a könyvtárak széles köre vesz részt. A számítástechnikai fejlesztés keretében az alábbi beruházásokra van szükség.

1. Az egységes, integrált rendszer szoftverjeinek kifejlesztése, illetve beszerzése és folyamatos karbantartása. Ennek keretében a fejlesztés két alternatívája, hogy vagy megerősítjük saját számítástechnikai részlegünket a szoftver kidolgozását közös fejlesztésként végző cég egészének vagy néhány munkatársának átvételével, vagy külön szerződéseket kötünk a céggel az egyes fejlesztési fázisok elvégzésére.

2. A számítástechnikai berendezések beszerzése.

3. A központi adatbázis és a hálózati tagkönyvtárak közötti telekommunikációs kapcsolatok létrehozása, a berendezések beszerzése.

4. Az egyes könyvtárak lokális hálózatainak installálása.

5. Az installált rendszerek üzembehelyezése, a hagyományos könyvtári technológia átállítása az automatizált technológiára, az adatállomány rögzítése.

6. A működő rendszerek bekapcsolása a hazai és nemzetközi elektronikus világba, online kapcsolódási lehetőség biztosítása mind telefon-, mind adatátviteli vonalakon keresztül intézmények és magánszemélyek számára.

Mindezek a célok folyamatos, rendszeres fejlesztést igényelnek. Hangsúlyoznunk kell, hogy nem csak a szoftver egyszeri kifejlesztésének a beruházási költségeiről van szó, hanem a szoftvert és a rendszert folyamatosan karban kell tartani. Tehát nem egyszeri beruházási keret megnyitásáról van szó még egy már kész szoftver piaci beszerzése esetén sem, hanem egy állandó fejlesztési folyamat pénzügyi megalapozásáról. E nélkül ugyanis a könyvtári automatizálás megvalósíthatatlan.

3. Műszaki berendezések, felszerelés, bútorzat

Ha nem sikerült is lépést tartani a rohamos műszaki fejlesztéssel és a környezeti kultúra általános fejlődésével, a FSZEK mindig is azon volt, hogy műszaki berendezéseknek legalább a minimuma álljon az olvasók rendelkezésére és segítse a belső könyvtári munkát, a könyvtári nyilvános terek megjelenése pedig ne maradjon el lényegesen a közintézményi átlagtól. Javasolt, hogy ezen a téren is rendszeres évi hitelkeret álljon a könyvtár rendelkezésére, amely lehetővé tenné a berendezések rendszeres cseréjét, illetve szerény mértékű fejlesztését. Ezen túlmenően van néhány olyan terület is, amelyen egyszeri beruházásra van szükség. A fejlesztési igényeket az alábbiakban foglaljuk össze.

1. Állományvédelmi elektromágneses rendszerek felállítása a nagyobb hálózati tagkönyvtárakban.

2. A Központi Könyvtárban a különös védelmet igénylő dokumentumok raktárrészlegében légkondicionáló berendezés felszerelése, a restaurálási kapacitás növelése.

3. A fényképgyűjtemény állagvédelme érdekében számítógépes feldolgozásához szükséges berendezések beszerzése.

4. A Központi Könyvtárban CD-ROM lejátszó rendszer üzembeállítása, a hálózat nagyobb egységei számára CD-ROM lejátszók beszerzése, CD-ROM előállító berendezés beállítása.

5. Vonalkódkészítő berendezések beszerzése.

6. A telefonvonalak számának jelentős bővítése, a hálózat tagkönyvtárainak faxkészülékekkel való ellátása.

7. A fővárosban kialakuló száloptikás távközlési és adattovábbítási rendszerekhez való kapcsolódás feltételeinek megteremtése, a szükséges vonalak kiépítése.

8. Gyorsmásoló berendezések mind a Központi Könyvtárban, mind pedig a hálózat 30-40 nagyobb egységében.

9. A Központi Könyvtár Zenei Gyűjteménye hangtechnikai berendezéseinek és rendszerének kicserélése.

10. Az audiovizuális dokumentumok helybeli használatához szükséges berendezések beszerzése a hálózati tagkönyvtárak számára.

11. A nyomda, a kötészeti, a karbantartó műhelyek gépeinek, felszerelésének felújítása és kiegészítése.

12. A kétütemű szállító- és műhelyjárművek lecserélése.

13. A lekopott bútorzat rendszeres cseréje, illetve felújítása.

Budapest, 1995. május 25.

KÖTET KÖNYV!

Mindenki

tagja lehet

Könyvtárunknak!

TAGDÍJ: ÉVI 3-Forint

A könyvtár nyitva:

KEDD
SZERDA
CSÜTTÖRKE
PÉNTEK
SZOMBAT

12.30^h-14^hig

11-14 óráig

Összefogás a
könyvtárakért

1 9 9 5

ÖSSZEFOGÁS A KÖNYVTÁRAKÉRT

A Könyvtári és Informatikai Kamara együttműködve a többi könyvtári szervezettel, 1995. október 9–15. között rendezi meg az „Összefogás a könyvtárakért” című akciót. Az „Összefogás” országos rendezvénysorozat, amelybe bekapcsolódnak a legkisebb és a legnagyobb könyvtárak egyaránt, Vas megyétől Hajdú-Biharig.

A program kettős célkitűzése:

- a könyvtárak új arculatának megjelenítése,
- az összefogás példázása.

Az első cél lényege, hogy megváltoztassuk a társadalomban ma is élő, téves felfogást, miszerint a könyvtár csupán a könyvkölcsönzés és olvasás helye. A könyvtár sokkal több ennél: a társadalmi és gazdasági átalakulás és struktúraváltás alapintézménye. A demokráciát a könyvtárakban tanulhatjuk. A gazdaságban nem történhet profilváltás információk, információs adatbázisok nélkül. Ezek szolgáltatásához a könyvtáraknak megvannak a megfelelő személyi és egyéb feltételei, s ha a gazdasági élet szereplői is támogatják törekvéseiket, bármikor naprakész információkkal tudnak az érdeklődők rendelkezésére állni a világ bármely részéről és bármilyen szakterületről.

A másik megközelítés kulcsszava az összefogás. Meg szeretnénk mutatni, hogy lehetséges az összefogás egy szakmán belül, egy ágazaton belül és az országon belül a társadalmi és gazdasági élet többi szereplőivel is.

Az akció fölött védnökséget vállalók listája mutatja, hogy céljainkat sokan vallják magukénak: Zelnik József (Magyar Kulturális Szövetség), Zentai Péter László (Magyar Könyvkiadók és Könyvterjesztők Egyesülése), Balázs András (Magyar Könyvszakmai Szövetség), Földiák András (Magyar Népművelők Egyesülete), Tornai József (Magyar Írószövetség), Havass Miklós (Műszaki és Természettudományi Egyesületek Szövetségi Kamarája), Szántó Tibor illusztrátor, Horváth Ádám (MTV), Szirányi János (MR).

Fővédnöknek Göncz Árpád köztársasági elnököt kértük fel.

FELHÍVÁS

az "Összefogás a könyvtárakért" című országos program megvalósítására

A Könyvtári és Informatikai Kamara 1994-ben hirdette meg az 1995-ben megrendezendő akcióját az "Összefogás a könyvtárakért" c. rendezvénysorozatot. Az akció célja a könyvtárakra irányítani a közfigyelmet, növelni a könyvtárak közönségkapcsolati tevékenységét.

A Kamara mint a könyvtárak összefogásából kialakult szakmai szervezet, módot ad arra, hogy a különböző könyvtártípusok közös munkával, közös feladataik meghatározásával és közös fellépéssel érvényesítsék a maguk és olvasóik érdekeit. Az összefogás alapja a minden könyvtártípusra érvényes érdekközösség, ami a könyvtárakat és a társadalmat egybekapcsolja. A társadalomnak szüksége van a könyvtárakra, a könyvtárak pedig a társadalom tagjaiért vannak. A közönség összefogása megőrzi a könyvtárakat.

A program célja a társadalom összefogásának szervezése a kultúra, a könyvtárak érdekeinek védelmére. Ne jelentse a gazdasági érdekek érvényesítése a kulturális értékek háttérbe szorítását. A könyvtárak léte és fejlődése biztos pont a kulturálatlanodás ellen.

A program keretében a könyvtárak használói mondanák el és bizonyítanak, hogy számukra mit jelent a könyvtár és annak szolgáltatásai: tanulást, szórakozást, munkájukat segítő, tudásukat gyarapító, információkat az országról, világról, az emberi és társadalmi kapcsolatokról.

Az "Összefogás a könyvtárakért" akció időpontja

1995. október 9-15.

Az Összefogás országos rendezvény, melyet egy időpontban szerveznek az együttműködő helyi könyvtárak, a Kamara képviselőtestülete és a társ könyvtáros szakmai szervezetek.

A KIK képviselőtestülete elkészített:

- az akcióprogram egységes arculattervét (emléma levélpapírra, szórólapra, plakátra),
- szórólapot készített,
- az országosan tervezett időpontban sajtófogadást szervez, és találkozót olyan könyvtárhasználókkal, akik szellemi és kulturális életünk fontos képviselői,
- a Magyar Televízióban és a Magyar Rádióban, valamint napi és a szaksajtóban reklámozza a programot.

Az Összefogás c. akciónak hármas jelentést szánunk:

1. Előtérbe helyezni az összefogást, mint cselekvési formát;
  2. megmutatni, hogy lehetséges egy terület összefogása egy fontos cél érdekében;
  3. meggyőzni a társadalmat, hogy csak közös támogatással, összefogással lehet eredményt elérni;
- Az emblémát, a szórólapot megküldjük a résztvevő könyvtáraknak, hogy a helyi sajtóban, saját kiadványaikban, levelezésükben azt használják.

Az ország 5 régióközpontja (Budapest, Szeged, Szombathely, Pécs, Miskolc) egyenként 150 ezer forintot kaphat a helyi tevékenységek megszervezésére. Kérjük a könyvtárakat, hogy egy-egy régióban egy könyvtár fogja össze a rendezvénysorozatot, közösen beszéljék meg elképzeléseiket, és az egyeztetett tervüket, és a költségvetést küldjék el a Kamara titkárságára, hogy a pénzüsszeget át tudjuk utalni.

Az "Összefogás a könyvtárakért" akció során szeretnénk az országos közszolgálati médiákban megszólaltatni olyan kollégákat és olvasókat, akiknek élete, munkássága összefonódott egy-egy könyvtár tevékenységével, s történetük mások számára is tanulságos és érdekes lehet.

Minden érdeklődő könyvtár ötleteit, programtervét április végéig küldje el a Kamara titkárságára: Budapest 1827 Hold u. 6.

Személyesen is kereshetnek bennünket és bővebb felvilágosítást nyújtunk a

Kamara telefonszámán : 131-1398

Sok sikert kíván :

Skaliczki Judit

Bíró Ferenc

Közlemény

Az „Összefogás” programjához a FSZEK a Pest megyei könyvtárakkal együttműködve kapcsolódik. A könyvtáron belül szervező bizottság alakult, amelynek elnöke Dr. Bartos Éva. A Központi Könyvtár és a régiók különböző programokkal készülnek a rendezvénysorozatra. Ízelítőül a programokból:

- A **Központi Könyvtár** október 11-én tudományos ülésszakkal és sajtófogadással egybekötött nyílt napot szervez, valamint október 14-én délután könyv bolhapiacra invitálja az olvasókat;

- az **1. sz. régió** (Észak-Buda) kapcsolódva a 2. sz. régióhoz (Dél-Buda) vidám felvonulást rendez „könyvtári” busszal Óbudától Budaörsig (okt. 10-én 10 és 18 óra között, a busz megállóhelyei: Fő tér-Batthyány tér-Vérmező-Móricz Zs. körtér-Kiskőrös u.-Városház tér);

- a **2. sz. régió** (Dél-Buda) érdekesebb programjai pl. beszélgetés a régió könyvtárainak barátaival Havas Judit előadóművész vezetésével (okt. 9. 10 óra, Lágymányosi könyvtár); a Vízivárosi Családi Könyvtárban kézműves foglalkozást tart Székely Éva a gyermekeknek (okt. 10. 10 óra); rendhagyó könyvtári délutánt rendez az Albertfalvi Könyvtár (okt. 12. 14, 16 óra); de lesz még több könyvtárbemutató, irodalmi kávéház, vetélkedő, kamarakiállítás, könyv- és videobörze, népszerű előadóművészek fellépésével színes műsorok stb.;

- a **3. sz. régió** (Dél-Pest) rendezvénysorozata október 11-én indul a Ceglédről érkező könyvtári „konvoj” budapesti fogadásával; a továbbiakban játszóház várja a gyermekeket a régió gyermekkönyvtárosaival közreműködésével (okt. 14. 14 órától, helye a Központi Könyvtár); a Csepel-szigeti könyvtárosok találkozóján szakmai kérdésekről lehet beszélgetni Skaliczki Judittal és Zentai Péterrel (okt. 12. 10 óra, XXI/1-es kv.);

- a **4. sz. régió** (Kelet-Pest) „kísérleti könyvtári járat”-ot indít, amelyhez kapcsolódik a Belvárosi régió Börzsöny utcai könyvtára is. Az egyes állomáshelyeken (okt. 13. 10-16 óra között.: Börzsöny u.-Újhegy-Örs vezér tér-Szent László tér) színes programok várják az olvasókat, míg az autóbusszon könyvről könyvről játékban lehet részt venni és tartalmas „idegenvezetést” hallani a régió könyvtárainról;

- az **5. sz. régió** (Észak-Pest) könyvtárai Dunakeszi ill. Fót könyvtárosaival együttműködve készülnek a rendezvénysorozatra;

- a **6. sz. régió** (Belváros) képzőművészeti kiállítás megnyitójával (IX/1-es kv., okt. 13. 10 óra), „A könyv komédiája” c. színes összeállításával (VI/2. sz. gykv., okt. 14. 10 óra), azonkívül nonstop videobörzével és kulturális vetélkedővel várja az érdeklődőket.

A felsoroltak korántsem tükrözik a teljes programot. Az eseményekről részletes műsorfüzet készül, amelyet a szervezőbizottság időben eljuttat a könyvtáraknak, ám az egyes régiók részletes programjáról a régióközpontok pontos felvilágosítást adnak minden érdeklődőnek.

KÖTELEZŐEK-E A KÖTELEZŐ OLVASMÁNYOK?

Mi, könyvtárosok, akik a tudományok letéteményeseinek és felvilágosult, haladó szellemű értelmiségieknek számítottunk, már csak hivatalból is nyitottnak kell lennünk minden új kezdeményezéssel szemben. Ilyen nehéz dolgunk azonban még sosem volt, mint most, amikor a nemzeti alaptanterv oly nagy szabadságot biztosít az amúgy nem nagyon kényeztetett pedagógusoknak a kötelező olvasmányok kiválasztása kapcsán.

Az igen szigorú, államilag keményen kézbentartott szocialista oktatásügyben könnyen tájékozódunk. Volt 10-12 kötelező olvasmány, amelyet minden iskolában minden tanár megkövetelt, amelyeket mindig és mindenhol azonos szempontok alapján kértek számon. Könyvtárainkban külön polcon, 10-20 példányban őriztük a kötelező irodalmat, s ha a kisdíák nem is emlékezett arra, mi a követelmény, elég volt megkérdezni, hogy hány-

dikos, és a „könyvtáros néni” máris szállította a megfelelő kötetet.

Azóta nagyot fordult a világ kerekere. A pedagógusok számára megadatott a lehetőség, hogy saját kedvükre, saját koncepciójuk szerint és saját felelősségükre alakítsák a tananyagot, egy bizonyos minimumnak való megfelelés után. Az alaptanterv liberális irányelvei a kötelező olvasmányok kérdésében is megnyilvánulnak. Az irodalomoktatásról szóló fejezet egyértelműen kitér a kötelező- és ajánlott olvasmányok kérdéseire is: „Az életkori sajátosságoknak megfelelően kell kiválasztani az irodalmi műveket, amelyek a gyermek világképének kialakulásához szervesen hozzájárulhatnak. A népköltészet és a népmesék világától napjaink irodalmáig bőséges anyag áll rendelkezésre. Tudatosan kerülni kell az irodalomtörténeti teljességre való törekvést az iskolában: az elolvasott művek

hatnak igazán, nem pedig az irodalomról szóló tankönyvi szövegek.”

A pedagógus tehát boldogan válogat a szóba jöhető értékesebbnél értékesebb irodalmi alkotások közül sokszor nehéz helyzetbe hozva ezzel - főleg - a közművelődési könyvtárakat. Mert hogyan is éljük meg mi, könyvtárosok ezeket a változásokat?

1. Két éve megszüntettük a kötelező olvasmányok kiemelését, mert már nem volt értelme. Sok mű iránt megszűnt az érdeklődés, ugyanakkor sok olyan „új” művet kerestek, amelyből nem voltunk felkészülve a tömeges kölcsönzésre.

Ilyenek pl.:

Verne: Sztrogoff Mihály

Csukás: Tappancs játszani szeretne

Nógrádi: Gyermekrablás a Palánk utcában

Fekete: Hajnal Badányban

Mikszáth: Akli Miklós

Orwell: Állatfarm

Petty: Csimpánzkölykök

Tatay: Kinizsi Pál

Stevenson: A fekete nyíl

Beljajev: A kétéltű ember

Shakespeare: Szentivánéji álom

Scott: Ivanhoe

Móricz Zsigmond elbeszélései

Móricz: Árvácska, Pillangó

Rejtő Jenő könyvei

Drakula történetek

Új sorozatok: Mi micsoda, Szemtanú, Új képes történelem, Csodavilág, Csodálatos állatvilág, Tudománytár gyerekeknek

és még sorolhatnám az elmúlt időszakban ajánlott-nak és kötelezőnek minősített műveket.

2. Régebben a kötelező olvasmányok ott voltak a kézikönyvtárban is. Ez ma már lehetetlen, hiszen annyiféle van, hogy nem tudjuk figyelemmel kísérni az állandó változásokat. Azért az volna jó, ha a Matura-sorozatból egyet-egyét ott is elhelyezhetnénk.

3. A kötelező olvasmányokat csak szigorúan 4 hétre tudjuk kölcsönözni (pedig hosszab ideig lenne rá szükségük a gyerekeknek), de az alacsony példányszám miatt még így sem tudjuk kielégíteni az igényeket.

4. A pedagógusok fejezetenként, hosszú távon tárgyalják az adott műveket, azokat nem elég egyszer elolvasni, hanem folyamatosan kézben kell tartani. Ez a könyvtári kölcsönkönyvekkel nem megoldható, mert így az alacsony példányszám miatt sok gyerek nem juthat hozzá a kérdéses művekhez.

5. Több éves tapasztalat, hogy a pedagógusok ragaszkodnak az általuk ismert kiadáshoz, más kiadást nem fogadnak el. Sokszor kényszerülünk arra, hogy igazolást adjunk arról a gyerekeknek, miszerint nem ő a hibás, amiért nem tudjuk kézbe adni a pedagógus által kívánt formában a művet.

6. Sokszor ajánlásra kerülnek olyan könyvek és sorozatok, amelyek a könyvtári szerzeményezés gyakorlata (a hosszú átfutási idő) miatt csak késve jutnak el az olvasókhoz.

7. A kötelező olvasmányokat egyre nagyobb számban keresik videofilm változatban is. Jó lenne, ha ezek a videofilmek minden gyermekrésztvevővel rendelkező könyvtárban meglennének.

8. A Matura sorozat könyveiből minél több kellene minden könyvtárba. Jelenleg ez a legjobb (komoly feldolgozást segítő jegyzeteket is tartalmazó) sorozat, amely a kötelező olvasmányokról készült.

9. A könyvtárak számára nagyon megkönnyítené a tudatos felkészülést és szerzeményezést, ha a pedagógusok nemcsak ötletszerűen jelölnének meg műveket, hanem egy - az elsajátítandó tananyaghoz kapcsolódó - a nemzeti alaptantervben vázolt alaptárból válogathatnának.

10. Jó lenne, ha a könyvtár is megkapná az ajánlott művek listáját, hogy időben és megfelelő példányszámban beszerezhesse azokat. Esetleg a pedagógus az ajánlás előtt megtudakolná, hogy van-e elegendő példány a műből az iskolai könyvtárban, hány példányt tart a közművelődési könyvtár?

11. Nagyon fontos lenne a jó együttműködés és információáramlás az iskolák és könyvtárak, a pedagógus és könyvtáros között, szoros együttműködés az iskolai és közművelődési könyvtárosok között.

12. Érdemes lenne újra összeállítani egy olyan teljességre törekvő listát a kötelező olvasmányokról, mint amelyet valamikor Kerekesné Hanna állított össze. A mai viszonyok között ez persze sokkal nehezebb lenne, de éppen ezért van rá nagyon nagy szükség.

Úgy gondoljuk, mindnyájunk munkáját segíthetik az alábbi kiadványok:

- A közoktatási törvény és a nemzeti alaptanterv tantervi alapelvei (Okker Oktatási Iroda, 1994.)

- Tájékoztató az iskolába lépésről, a fővárosi általános iskolákról (Okker Oktatási Iroda)

Az olvasás-írás tanítási módszerek rövid leírása is szerepel benne!

+ Újságcikk: Népszabadság 1995. augusztus 30. szerda.

Tanévkezdés melléklet: tankönyvbemutatóhelyek megjelölésével.

A címben feltett kérdés pedig arra vonatkozik, vajon a közművelődési könyvtárak fel tudják-e vállalni az új helyzetből adódó speciális feladatokat? Mennyire kötelező ránk nézve az oktatás új rendszeréhez való rugalmas alkalmazkodás?

Várjuk gondolataitokat, véleményeketeket.

Bencsikné Kucska Zsuzsa

ANNO - EGYKORON....

– Nincs új a nap alatt –

Régi számokat böngészve érdekes írásokra leltem; olyan ismerős volt némelyik. Az első évfolyam írásait böngésztem át, s teszem közkinccsé!

Ha tetszik, folytatása következik...

Könyvtár és gazdája!

Álmok, kérelmek, remények...

c.) E távlati tervek megvalósításának alapvető követelménye a már évek óta említett és elsősorban a könyvtár fejlődési és állománygyarapítási szempontjából nélkülözhetetlen Reviczky u. 3. sz. alatti épület megszerzése.

Tervünk minimális részének megvalósítására is csak akkor gondolhatunk, ha a Fővárosi Tanács Végrehajtó Bizottsága anyagilag is segítségünkre lesz.

1957. jún. 1. sz.

60 000 forint gyorssegélyt kaptunk könyvbeszerzésre, hogy szorongató könyvhiányunkat némileg enyhítsük.

1957. aug. 3. sz.

A PR., munka tervezése!

1) A közeljövőben megvalósítható feladatok:

a.) Meg kell alakítanunk a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár Baráti Körét, melynek tagjai aktív támogatói lennének erkölcsi és anyagi tekintetben egyaránt könyvtárunk fentebb körvonalazott munkájának. A kör tagjai évi tagsági díjat fizetnének (10 Ft.), amelynek ellenében részükre különböző kedvezményeket biztosítanánk.

b.) Minimális költséggel át kell alakítanunk olvasótermünket, hogy előadások rendezésére alkalmas legyen. Elkerülhetetlenül szükséges ezzel kapcsolatban egy hangerősítő berendezés felszerelése.

1957. jún. 1. sz.

A gépesítés tervezése!

Ezekből a tapasztalatokból kiindulva merem állítani azt, hogy a kibernetikát, illetve az elektronikus számológépek egyes elemeit, céljainknak megfelelően átalakítva és leegyszerűsítve sokoldalúan lehetne felhasználni a könyvtárban. Mindjárt hozzá kell tennem, hogy még a mi szűkös anyagi viszonyaink között is!

Nézetem szerint a következő könyvtári folyamatokban lehetne felhasználni a kibernetikát:

1. a kölcsönzés nyilvántartása, bonyolítása,
2. az állományellenőrzés automatizálása,
3. a katalógus,
4. speciális könyvtári statisztika,
5. olvasónyilvántartás.

1957. szept. 4. sz.

Főigazgatói utasítás részlete...

10. Telefon magánbeszélgetéseket, azok idejét és vendégek fogadását a könyvtárban dolgozóink csökkentésük minimalisra.

1957. nov. 6. sz.

Beszerzési problémák!

...Mégis keveslik az olvasók a választékot, pedig a könyvtár a kerületi hálózat egyik legjobban összeválogatott anyagával rendelkezik. Negyven évvel ezelőtt, elsőnek alapították. Viszont az új és leginkább keresett könyvekből csak 1-2 példányt tudnak vásárolni és ezzel nem lehet 3200 állandó olvasót a kívánatos módon szolgálni.

1957. szept. 4. sz.

Megoldás: „Családi könyvtár”

Kerületi könyvtáraink könyvanyaga nincs megfelelő módon kihasználva. Sok régi, értékes, hasznos, méltatlanul elhanyagolt könyv porosodik a polcokon, nem nyúl hozzá se az olvasó, se a könyvtáros. Elfelelték, nem ismerik, nem keresik. - Ezen a helyzeten változtatni kell és változtatni fogunk! Napirendre tűzzük az elfeledett könyveket.

1957. aug. 3. sz.

Októberi ünnep!

„Forradalom” szép szó, talán a legszebb az emberi nyelvek szókincsében. Mennyit féltek nevednek hallatára földesurak, majd később a mások verejtékéből pénzcsinálók! Rettegtek tőled és a ráolvasás és erőszak változtatott eszközeivel próbáltak megszelídíteni. S mikor ez nem sikerült, akkor a politika hamislelkű etimológusai, akik a fehérre feketét mondanak, s az ellenforradalmakat forradalmaknak keresztelik át, léptek akcióba, de mindhiába.

Új forradalmak mellett a régiekről sem feledkezünk.

1957. okt. 5. sz.

Néhány jó módszer, csak ember kell hozzá!

Kinél van a könyv?

A pesterzsébeti könyvtár a nagyon keresett könyvek forgalmát úgy ellenőrzi, hogy az olvasó tasakjába kiálló lapocskát „lovast” tesz, melyre ráírja pl.: Illés: Ég a Tisza, vagy egyszerűen Svejik, Fáklyaláng, stb. A kiálló lapocskát lehetővé teszi, hogy a nagyon keresett könyveket 3 hétnél rövidebb időre kölcsönözzék, illetőleg az olvasótól szükség szerint visszakérhessék. Ezzel a módszerrel, akárcsak az indikátoros kölcsönzési rendszerrel a könyvtáros bármikor megmondhatja, hogy kinél van a keresett mű.

Harc a könyvrongálók ellen

A Kálvária téri könyvtár dolgozói úgy igyekeznek a könyvrongálókat leleplezni, hogy a megcsonkított könyv utolsó két kölcsönzőjének számát egy füzetbe bejegyzik. Minden könyvrongálásnál következetesen jegyzik a két utolsó számot, ha a jegyzetfüzetben egy olvasó száma többször ismétlődik, azt az olvasót figyelemmel kísérik.

1957. okt. 5. sz.

Megvalósult 1987-ben!

Javaslat a Tájékoztató Szolgálat létesítésére

1.

A Tájékoztató Szolgálat feladata lenne könyv- és dokumentációs anyagából megválaszolni mindazokat az adatokat és egyéb rövid felvilágosításokat kérő kérdéseket, amelyek a főváros lakosságától, a fővárosban működő intézményektől, hivataloktól, üzemeiktől hozzá befutnak.

Hasonló szolgálat minden világ városban működik, felállítását indokoltnak látszik Budapesten is. Csak utalni szeretnék a világszerte ismert párisi „S'il vous plait”, a német és osztrák „Informations-Dienst”-ok és a kitűnő prágai „Informacni Sluzba” munkájára.

Ezen szolgálatokhoz naponta többszáz kérdés érkezik. Budapesten a kérdéseket az érdeklődők különböző helyekhez intézik: a Posta tudakozójához, könyvtárakhoz, kutató intézetekhez, hivatalokhoz. Sok kérdés válaszolatlanul marad, mert nem jut el illetékes helyre.

1957. dec. 7. sz.

„Régen volt, hogy is volt!”

Őszi üdültetési lehetőségek

Az év hátralévő részében még számíthatnak a kerületi fiókos kollégák 2-3 10 Ft-os beutalásra. Akinek van még szabadsága és szeretne menni, kérjük, sürgősen jelentse be igényét.

Egész évben nyitva lévő önköltséges üdülők, ahová családtag is mehet: Pilisszentkereszt (napi 20 Ft), Királyrét (30 Ft), Miskolc-Tapolca októberben (32 Ft), Révfülöp szept. 12-25-ig (32 Ft).

1957. szept. 4. sz.

Összeállította:
Hucskóné Kovács Mária

„A NEMZETKÖZI HELYZET FOKOZÓDIK”

Van egy történetem. Tanulságos. Nekem legalábbis az volt.

Korai órán beállít a könyvtárba egy három fős csapat. Felszerelve takarítószerekkel- és eszközökkel. Roppant határozott a fellépésük (talán túlságban is), közlik, hogy a központ utasítására jöttek, le van beszélve a dolog, egy általános nagy-takarítást követnének ők el itten mármost.

Ilyenkor a takarító néni regnál az épületben, ő az egy személyi vezető és beosztott. Szál egyedül van.

Kicsit bizonytalan, de beengedi őket, igaz, neki nem jelezték, hogy máma történnék egy ilyen dolog, de biztosan így van, ha már három ember is ágaskodik itt a munkáért. Bizonyoságképpen elrántanak még az orra előtt egy flepnit (amit ember nincs, ki el tudna olvasni efféle megvillantásban), s máris elindulnak szemlézni az épületet. Hárman háromfelé mennek. A leggyanúsabb képű később visszatér, létra felől érdeklődik, mert látja, hogy túl magasra nyúlnak itt az ablakok, egy létra mindenképpen kellene, mert sajna, ők otthon felejtették a magukét. Ha lehet, a takarító néni ettől még jobban megrémül, bánja már, hogy ilyen könnyen beengedte őket, de nem tud már változtatni, a dolgok elindultak ebbe az irányba, már nem küldheti el őket, innem már nincsen visszatáncolás. Vannak ezek hárman, ő meg itt egy szál egyedül. Az óráját lesi; csak jönne már valaki!

Aznap szokásomtól eltérően nem késtem, sőt még korábban is érkeztem. Látom, miféle vircsaft van itt készülöben, kérdelem, hogy kik ezek? Mondja a néni, hogy nagytakarítás lesz, a központ küldte őket, állítólag mi tudunk róla. Rögtön gyanús lett a dolog, nem szoktunk mi nagytakarítást ilyen forgalmas napra rendelni, jöttek volna szerdán, amikor zárva vagyunk. Állunk ott az ajtóban, magam sem tudom még, hogy mit kéne tennem, erre jön szembe velünk egy nagyobb méretű papírdobozt cipelve az egyik „nagytakarító”. Félre kellett volna álljunk, hogy kiférjen. Most már kezdett bűdös lenni nekem ez az egész cécó. Mondom neki, hogy állj meg már

meg egy baráti szóra, hová viszi azt a dobozt, és mutassa már, hogy mi van benne! Erre leteszi a dobozt és rálép az egyik lábával. Azt mondja, hogy szemét van benne, ragad az egész, és viszi a kukába, vagy leteszi mellé. Közben olyan érzésem támad, mintha méregetné a fizimiskámat. Hirtelen kikapom alóla a dobozt, magasabb vagyok egy fejjel (még szerencse). Viszem, leteszem a kölcsönző pultra. El nem mozdulok mellőlle. De nem is kell, mert máris megjelenik a másik két „nagytakarító”. Mielőtt megszólalnának, máris kérem a kisiparos igazolványukat és a központ által kiállított frásos engedélyt. Pár másodpercre megfagy a levegő. A leggyanúsabb képű (úgy látszik ő a brigádvezető), farzsebéből előhúzza egy koszlott papírost. Nézem, (primitív hamisítvány), de most már legalább tudom, kikkel állunk szemben. Visszaadom a papírt. Rendben van, mondom, de ha nincs a központtól engedélyük, oda kell telefonálnom. Erre megzavarodnak. Kezdenek somfordálni a kijárat felé. A „brigádvezető” még olyasmiket nyökög, hogy intézzem csak a telefont, nekik úgyis el kell még menni egy rendes létráért, meg úgy látja a takarító-szer sem lesz elég.

Ahogy leérem a lépcsőházba, rettentő ordítózásba kezdenek. Trágár ocsmányságokat üvöltöznek (ez mind nekem szól), meg, hogy gyere ki az utcára, ha mersz! Hát nem mentem ki.

Mikor elült a lárma, kinyitottam a kölcsönző pulton a papírdobozt. A mi (ragadós, szemét, redvás) videokészülékünk volt benne. Fogtam és eldugtam a raktárban. Amíg vittem, nem tagadom, kicsit reszketett még a lábam. (Ezt azért ne mondják senkinek.)

A besurranó tolvajlásnak úgy látszik vannak még profibb, kifinomultabb, rafináltabb változatai. Ami nekem mindebből tanulság, azt most nem mondom el. Egyet viszont mondhatok: „a nemzetközi helyzet fokozódik, fogjuk szorosabbra sorainkat”. Tessek vigyázni!

Koncz Károly

HOGYAN VESZTETTÜK EL...?

Rossz az, aki rosszra gondol; nem azt. Emiatt nem keseregnék, sőt nagy tanítónk, Meiszner Panni szerint ez az egyetlen dolog a világon, aminek nincs antikvitás értéke.

Más a helyzet a riasztóval: no ennek sincs, bár ez is jobb fiatalon, mint múzeumi tárgyként. Ez a kesergésünk tárgya: ha legalább egy ócska, lestrapált szerkezetet szimplán - mondjuk, betörés útján

- elraboltak volna! De nem: mi tartottuk a létrát, hogy könnyebb legyen a zsinórt elvágni. Ennek a története a következő:

Egy szép nyári reggelen kaptunk egy telefont - mint az ánti világban - a Központból (elhittük, miért ne?!), miszerint riasztócsere lesz, ne álljunk ellent a hamarosan érkező szerelőnek. Némi viccelődés után - hogy mire tellik nekünk, s mire nem? -

részletes leírást kaptunk a leendő, hét nyelven beszélő új riasztóról. Minek is kellene akkor az a rongyos régi? Dél tájban be is futott egy aprócska ifjú, aki virágos jókedvvel végezte munkáját. Nem volt könnyű dolga, szentigaz! Egyedül kellett megbírkóznia a nehéz feladattal. Vidáman kacarászva, füttyörészve szerelgetett. S mivel a riasztó jó magasan volt, létránk pedig kissé rozszant állagú, szorgosan segítettünk a munkálatok alatt; csak le ne essen!

Kissé debil egyén benyomását keltette: ki kacarászik végig ok nélkül egy teljes napot? Akkor még nem tudtuk, hogy volt oka a vidámkodásra; végig rajtunk röhögött. Két kacaj között ismét kifejtette, micsoda előnyös cserénk lesz, részletesen elmagyarázta a leendő szerkezet majdani működését. Hozzátette: ő csak leszereli ezt mert kb. egy hét múlva a kollégák hozzák az újat és felszerelik. Estig, bármi nehéz is volt, végzett a munkával; szépen összecsomagolta a darabokat, gondosan az utolsó centi huzalt sem kifelejtve.

Bár ritka nap az, amelyen sem a Központtal, sem a régióközponttal nem beszélünk valamiért, ez a nap ilyen volt. Ez lett volna az egyetlen esély, hogy lelepleződjön a való helyzet, mivel mibennünk a lehetősége sem ködlött fel, hogy nincs rendben valami. Végtelen naivitásunkra azzal tettük fel a koronát, hogy minden igazolás nélkül hagytuk el

vinni a készüléket. Gondolván: nyilván a Műszaki osztály intézi ezt is a Kft-vel.

Telt múlt az idő, eltelt a mondott egy hét, aztán már tíz nap is; kezdtük hiányolni az új riasztónkat. Nosza felhívtuk Varga Jóskát; hát már mi lesz? Mikor szerelteti fel az új riasztónkat? Biztonságunk csorbát szenved nélküle!

Telefonunk még nem oly fejlett, hogy látnánk is a hívott személyt (lehet, hogy ez lesz a következő csere-ajánlat?), de lelki szemünkkel láttuk a Jóska vöröslő fejét a plafon magasságában lebegni: Ő ekkor tudta meg! Majd tömören közölte, amúgy magyarul, hogy mit tettek velünk. A telefon mindkét végén szélütött csend keletkezett; mi is ekkor tudtuk meg!

Mit volt mit tenni, irány a rendőrség. Hát nem volt egy öröm az egész, úgy ahogy volt; de legalább a rend derék óreinek is szereztünk egy jó napot. Vidám kacaj zengett a komor épületben.

Azóta van egy szép új riasztónk és 100 000 Ft adósságunk.

Hát így veszítettük el...

Benjámin Judit Tamási Júlia

EGY FÉRFI, AKINEK HÉT ÉVES CIKLUSAI VANNAK...

Katsányi Sándor lemondott a Könyvtári Híradó főszerkesztői tisztjéről. Ebből az alkalomból kelle-
ne most nekem megemlékezést írnom.

Gondjaim vannak. Azt nem írhatom, hogy „in memoriam...”, mert ez egy kötött műfaj és iratlan szabályai szerint az írás „tárgya” nem nevetgélhet kárörvendően a cikkíró. Azt sem írom, hogy „hommage á”, mert az ember a főnökét tartsa emberközelben.

Ha arról lenne szó, hogy leváltották vagy ő elvi okokból mondott le, akkor nem én rágnám itt a tollam végét, hiszen indokoljon ő vagy más.

Tehát vágjunk a közepébe: K. S. kedvelt főszerkesztőm azért adta át a helyét Pobori Ágnesnek (hogy ő miért vette át, egy másik írás tárgya lehet), mert szakmai életében mindent csak hét esztendeig csinál kedvvel, szerencsével, türelemmel, utána úgy gondolja, hogy jöjjön valaki más, ő pedig...

Nos miután az előző hét évben teremtett egy színvonalas, informatív, mások által is demokratikusnak tartott lapot (ld. Könyvtári Figyelő. 1995/1. sz.) most remélem, hogy mint szerző aktivizálja magát és következő ciklusában nekilát végre könyvtártörténeti kutatásainak is. Ehhez kívánok jó egészséget, kitartást és ígérek személyes érdeklődést és unszoló figyelmet a most kezdődő hét esztendőhöz.

Havas Katalin

SZAKSZERVEZET

A Könyvtári Híradó Főszerkesztőjének!

Tisztelt Főszerkesztő asszony!

Kedves Ági!

Úgy ítélem SZB titkári minőségemben jogom van kérni, hogy a mellékelt két és féloldalas írást a Híradó változtatás nélkül jelentesse meg.

Tisztelettel

Marosi János

LEVÉL A „KÉNYSZERINTÉZKEDÉSEKRŐL”...

Tisztelt főigazgató Úr!

Az elmúlt fél évben közösen kínlódtuk ki a „kényszerintézkedéseket”. Többfordulós vitánkban főigazgató úr tavasztól kezdte hangoztatni, hogy a könyvtárak bezárását intézményünk nagyobbik szakszervezete, a KKDSZ szorgalmazza. Május óta kérem ennek pontosítását, de még az augusztusi Könyv, Könyvtár, Könyvtáros-ban is ilyen irányban nyilatkozott - ezért kénytelen vagyok e nyílt levélben eloszlatni a félreértést.

1. A hálózat karcsúsítása több mint öt év óta az intézményvezetés szakmai álláspontja, csak éppen ebben a körben nem merték meglépni ezt a lépést.

2. Szakszervezetünk sem könyvtárak bezárásával, sem nyitva tartási idő csökkentéssel, sem létszámelvonásokkal nem értett egyet, de belátva a költségvetés szűkösségét, elfogadtuk a kényszerintézkedések szükségességét. Csak éppen a könyvtári szolgálat színvonalának megtartása érdekében (s nem utolsósorban a fenntartó döntési felelősségének kihangsúlyozása, illetve lelkiismeretének felébresztése miatt) mi mintegy 15-20 könyvtári egység bezárását tartottuk célravezető megoldásnak! Lehet ezen vitakozni, szakmai érveket és ellenérveket felsorakoztatni. Nem állítjuk, hogy teljes mértékben nekünk volt igazunk. Azt azonban már látni lehet, hogy ami történik az a hálózat leépülésének a kezdete. Ettől függetlenül sem tartjuk helyénvalónak, hogy az intézkedések életbelépése után a közvélemény előtt szakszervezetünk legyen a „fekete bárány”, amelyik is munkavállaló ellenes alapállással, drasztikus lépésre akarta rávenni a szakmai vezetést. A nyár eleji sztrájkkészültségünk sem ez irányban követelőzött!

Szakszervezetünk tán elviselné e ferde beállítást, s a vele járó presztizsvesztéséget - de mára már a felszín alatt sokkal többről van szó. SZB titkári és szakmai tisztességem diktálja, hogy e „több”-ről néhány bővített mondatot írjak.

Bár egyetértettünk az év eleji régió-szervezet kialakításával, egy pillanatilag sem titkoltuk véleményünket, hogy ez együtt jár 15-20 középvezető „talonba tételével”. Legalább is akkor mi azt hittük, hogy „csak talonba tételéről” van szó!

A kényszerintézkedéseknek ez a megoldása azonban merőben új helyzetet teremtett, mert a szolgáltatás-csökkenéssel, létszámelvonással a szakmai szolgáltatások minőségét rontottuk meg, s a volt középvezetők „könyvtáros páriává” váltak, szellemi kapacitásuk nemhogy leblokkolt, de feleslegessé vált. Ennek következtében a mellettük dolgozó beosztott könyvtárosok többsége könyvtártechnikus lett, akik majdnem kizárólag raktári munkával, kölcsönzési adminisztrációval, stb., stb. töltik munkaidejüket. E két réteg számaránya jelentős, szellemi kapacitásuk blokkolása, illetve elvesztése: leépülésünk első - mondhatni pótolhatatlan - vesztesége. Ezt az árat fizettük, hogy keltsük a képzetet; miszerint hetven egynéhány könyvtárunk áll a lakosság szolgálatára!

Áll a lakosság szolgálatára?!

Sokszor ötven óra helyett 25 órában, 25 óra helyett 8-10 órában, emelkedő árakkal, szűkülő szolgáltatásokkal.

Sokféleképpen lehet kategorizálni a hivatásukat, munkájukat végző szakembereket. Én a következő három csoportba sorolom őket:

- van aki pénzért dolgozik,
- van aki önmegvalósítását igyekszik végrehajtani,
- és van aki hivatástudatból, emocionálisan is átélve a munkafolyamatokat.

Akit nálunk az első kategóriába lehet sorolni, az vagy infantilis, vagy csökkent értékű. Kevesen sorolhatók a második csoportba, s ezek között található közveszélyes is. Többségünk a harmadik csoportba tartozott eddig. Elvesztettük viszont emocionális töltésünket és szakmai hitünket is; szégyelve magunkat - lehajtott fejjel kölcsönzünk. Ez van jelenleg a mérleg egyik serpenyőjében.

Sok? Kevés? Ki tudja?!

Ha látszatra kevésnek tűnik is, alaposabban kellett volna megfontolni, hogy milyen eredményt hozott volna a másik megoldás.

Kockázatvállalás ez is, de nem kalandorság!

Tisztelettel
Maruszki József KKDSZ SZB titkár

MEGKÉRDEZTÜK

Zorkóczy Antónia osztályvezetőt, hogy...

- a Munka Törvénykönyve 151.§-ának (1) bek. helyébe a következő rendelkezés lép: „...a munkavállaló munkabérét távolléti díjára ki kell egészíteni, illetve munkavégzés hiányában távolléti díjat kell fizetni...” és „A munkavállaló részére távolléti díj jár.”

Mikor jár tehát távolléti díj?

- szabadság időtartamára;
- munkavégzés alóli felmentés időtartamára;
- állampolgári kötelezettség teljesítésének idejére;
- közeli hozzátartozó halálakor, stb.

A távolléti díj áll:

- személyi alapbérből;
- rendszeres bérpótlékokból (pl. vezetői pótlék, nyelvpótlék) valamint
- a túlmunka miatti kiegészítő pótlékból (ennek mértéke a tárgyévet megelőző évben végzett túlmunka időtartamától függ, ld. Munkaügyi Közlöny 1995. 7. sz. 444. p.);
- betegszabadság idejére a távolléti díj 75%-a jár.

Aki kérdezett:
Szecsei Lászlóné

1995. SZEPTEMBER 1-3. SULIBÖRZE

Helyszín: Kertészeti Egyetem K épület

A FSZEK „hálózat” képviselőjében a Gyermek-
könyvtáros Műhely néhány tagja volt jelen.

„Az én könyvtáram” pályázati felhívás ismertetése mellett néhány (akik leadták) könyvtár bemutató szórólapját terjesztettük, és árultuk a használt videodokumentumokat.

A lebonyolításról és tanulságairól külön cikk várható!

Bencsikné Kukcska Zsuzsa

ERICH WUSTMANN:
**A VÖRÖS HEGYEK
INDIÁNJAI**

A SZERZŐSÉG AZ ÉLMELETI ÉPÍTÉS ÉS A
MŰKÖDÉS TERÉN VÉLT ABBAN ŐS-
DOKUMENTÁRIUMOK, KÉPEK, ÁBRÁK
KÖZÖTT ÉLT AZ INDIÁNOK, A SZER-
ZŐSÉG, A MŰKÖDÉS ÉS A SZER-
ZŐSÉG FELVÉTELEI. TUDÁS MINT SZÁZ
SZÁZ ÉS FELETTÉ-TERÉN KÉPTEK IS
TARTALMAZ.

Olvassa el!

Jó szótalkozást!

Nyitott könyv(tár)

Az iskolaévben nagy hasznát veszik a hetedik kerületi gyerekek, no és persze a felnőttek is: gazdagabb kínálattal újra kinyitott a Szabó Ervin Könyvtár. A megnyitót hangulatos ünnepély kísérte
Szabó Gabriella felvétele

Megszépült a Rottenbiller utcai fiókkönyvtár

Hétfőtől ismét várja olvasóit a budapesti VII. kerületben, a Rottenbiller utca 10. szám alatt a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár területi bibliotékája. Egy évi zárva tartás után megszépülve fogadja a könyvbarátokat hétfőn, szerdán és pénteken este hétig, kedden és csütörtökön délelőtt tíztől délután négyig. Augusztus 31-ig nem kell külön beiratkozási díjat fizetniük azoknak, akik a közművelődési könyvtári hálózat valamelyik területi könyvtárának tagjai. Szeptember 1-jétől viszont a munkavállalók 250 forintot, a diákok, a nyugdíjasok, a munkanélküliek és a sorkatonák 50 forint beiratkozási díjat fizetnek.

Havran Zoltán felvétele.

**SZELESTEY GYULÁNÉ
sz. BATÁRY JUDIT**

1902. okt. 25 – 1995. aug. 6.

A századdal született. Két világháború, forradalom, ellenforradalom, infláció viszontagságait állta emberül. Gyermekkorában az írógép még nem terjedt el, most komputeren from az emlékezést és elektronikus úton érkezik Budapestre.

1927-ben a Pázmány Péter Tudományegyetemen szerzett természettan-vegytan szakos tanári oklevelet, diplomájával a huszas években nem tudott elhelyezkedni csak asszisztensként a Székesfővárosi Segítő Alapnál. Innen 1945-ben a Fővárosi Polgármesteri Hivatalhoz került, majd 1950-ben a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár dolgozója lett. Előbb a kispesti, majd a VII. kerületi Rottenbiller utcai könyvtárat vezette. 1952-től nyugdíjazásáig a kerületi könyvtárak osztályát irányította. Mint nyugdíjas még évekig a könyvtár oktatási, továbbképzési ügyeivel foglalkozott.

Évekig dolgoztunk együtt a kerületi könyvtárak osztályán. Nagyon megszerettem. Melegszívű ember volt, aki mindenkiben elsősorban a jót és a szépet látta meg. Magával szemben sokkal szigorúbb követelményeket támasztott, mint másokkal szemben. Nemcsak fegyelmezetten, lelkiismeretesen dolgozott, hanem igazi hivatástudattal. Kömlyezete becsülte és tisztelte, mert őszinte empátiával fordult az emberek felé.

Sokféle emberrel értett szót, protestáns és katolikus pap rokonaival, vonalas és kevésbé vonalas barátaival is megértették egymást. Évüzedekkel aktív kora után régi munkatársai és sok fiatal kolléga is, akik csak nyugdíjasként ismerték meg, látogatták. A hosszú élet keserveitől ő se menekült. Hozzá tartozói, akiket nagyon szeretett - meghaltak. Magányosan, szociális otthonban fejezte be életét.

Régi barátai a Rákoskeresztúri temető szőrőparcellájában Mozart zenéjének hangjai mellett szeptember 6-án vettek Tőle búcsút.

Geréb Lászlóné Nyilas Márta

SZEMÉLYI HÍREK

Nyugdíjba vonulás

Dr. Tverdota Miklósné könyvtárvezető
(X. ker. kvt.),
Balogh Józsefné könyvtáros (III. ker. kvt.),
Pogány Ferencné (Könyvkötészet).

Klépők

Pletsemé Duffek Ágnes könyvtáros
(VII. ker. Rottenbiller u.),
Schmidt Antalné könyvtáros (II. ker. kvt.).

Újszülöttek

Ácsné Varga Mónika (XXII. ker. kvt.) Dóra,
Szondi Istvánné (IV. ker. kvt.) Tamás nevű
gyermeké született.

A szülőknek és az újszülötteknek
jó egészséget kívánunk!

Pobori Ágnes felelős szerkesztő
Gujgiczter Imréné, Havas Katalin,
Hucskóné Kovács Mária, Kapuvári Zsuzsa
Szatmári Istvánné, Szecsei Lászlóné
Vargáné Vida Emilia

Felelős kiadó: Kiss Jenő főigazgató

Megjelenik havonta
Ára: 10.-Ft
Előfizetési díj egy évre 120.-Ft
Készült a FSZEK sokszorosítójában
Táskaszám: 95/220
Eng. szám: III/UHB/30/1981
ISSN 0139-1917